

Polska | Rynek handlowy

CENTRA HANDLOWE W AGLOMERACJACH

I połowa 2019 r.

SPIS TREŚCI

WSTĘP	3
ZASOBY I PODAŻ	4
POPYT I PUSTOSTANY	6
CZYNSZE I INNE WARUNKI NAJMU	8
TRENDY	9

WSTĘP

Rynek centrów handlowych w największych polskich aglomeracjach jest dojrzały i dobrze rozwinięty. Ok. 10 mln konsumentów (łączna roczna siła nabywcza ok. 410 mld PLN), ma duże możliwości wyboru lokalizacji, oferty i formatu obiektu, w którym robi zakupy. Na koniec czerwca br. w ośmiu największych ośrodkach miejskich działało 215 centrów handlowych o łącznej powierzchni 6,7 mln m² GLA (z czego 85% to tradycyjne centra handlowe, 12% - parki handlowe i 3% - centra wyprzedażowe).

Obecnie w miejscowościach satelickich, największych aglomeracji powstaje 10 centrów handlowych (ok. 100 tys. m²), głównie o profilu zakupów codziennych. Przyrost powierzchni w najbliższych latach nie będzie znaczący, ale warto zwrócić uwagę na zachodzące i planowane zmiany jakościowe – nowe funkcje, przebudowy stref gastronomicznych, modernizacje salonów sieci handlowych, remonty węzłów sanitarnych itp. Z kolei rozwój e-commerce i wchodzenie sieci handlowych w omnichannel, wymuszać będą na centrach handlowych zmiany w zakresie rozwiązań technologicznych.

Średni poziom pustostanów na analizowanych rynkach, na koniec czerwca br. wyniósł 3,8%. W największych aglomeracjach z sukcesem funkcjonują centra typu „prime”, do których ustawiają się kolejki najemców, ale mamy tu również drugorzędne obiekty, o pustostanach strukturalnych, charakteryzujące się dużą rotacją i powtarzalnym składem najemców. Na rynku obserwujemy rozwarstwienie stawek czynszowych, osiągających rekordowe poziomy ponad 120 EUR/m²/miesiąc w najlepszych warszawskich centrach handlowych, jak również różnice w poziomie oferowanych zachęt. poza czynszowych.

LICZBA
AGLOMERACJI

8

ŁĄCZNA LICZBA
MIESZKAŃCÓW

10 mln

ŚREDNIA ROCZNA
SIŁA NABYWCZA
MIESZKAŃCA (PLN)

30 253

ŁĄCZNA ROCZNA
SIŁA NABYWCZA
MIESZKAŃCÓW (PLN)

410 mld

ŁĄCZNA
POWIERZCHNIA
CENTRÓW
HANDLOWYCH (m²)

6,7 mln

LICZBA CENTRÓW
HANDLOWYCH

215

POWIERZCHNIA
W BUDOWIE (m² GLA)

100 tys.

LICZBA CENTRÓW
HANDLOWYCH
W BUDOWIE

10

WSPÓŁCZYNNIK
PUSTOSTANÓW (%)

3,8

NAJWYŻSZE
CZYNsze
(EUR/m²/MIESIĄC) *

<120

* Lokal 100-150 m², na potrzeby mody, w centrum typu „prime”

Źródło: Colliers International, GfK, GUS, 2019 r.

ZASOBY I PODAŻ

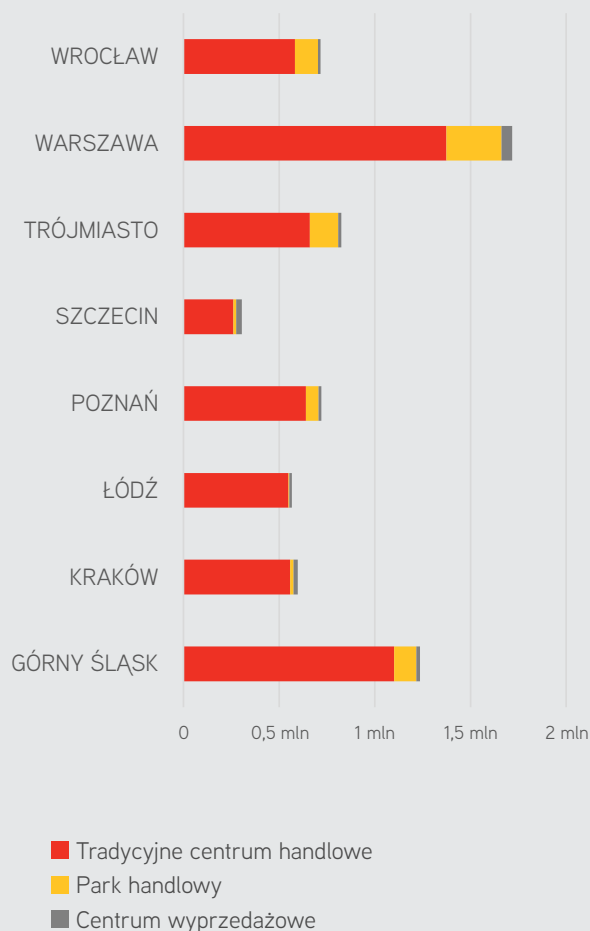
Zasoby powierzchni w centrach handlowych w największych aglomeracjach osiągnęły poziom 6,7 mln m² GLA w 215 obiektach. Największe, zarówno pod względem liczby obiektów, jak i ich powierzchni, są rynki aglomeracji warszawskiej (52 centra o łącznej powierzchni ponad 1,7 mln m²) i Górnego Śląska (49 centrów, ponad 1,2 mln m²). Najmniejszym rynkiem (305 tys. m² w 11 obiektach) pozostaje Szczecin.

Na jedno centrum przypada 46 190 potencjalnych klientów, z czego najwięcej w Krakowie i Łodzi, a najmniej w Trójmieście i Poznaniu. Według danych firmy GfK Polonia dotyczących siły nabywczej są to rynki zasobne, o łącznej wartości blisko 410 mld PLN rocznie. Na metr kwadratowy centrum handlowego w tych lokalizacjach przypada średnio 60 760 PLN rocznie – najwięcej w Warszawie i na Górnym Śląsku, a najmniej we Wrocławiu, Trójmieście i Poznaniu.

W okresie lipiec 2018 - czerwiec 2019 w ośmiu największych aglomeracjach oddano do użytku 16 projektów (8 nowych centrów i 8 rozbudów) o łącznej powierzchni ponad 240 tys. m² GLA. Biorąc pod uwagę jedynie ostatnie sześć miesięcy podaż wyniosła ponad 130 tys. m² GLA. Największe oddane w tym okresie centra handlowe to: Galeria Młociny, Libero Katowice i Nowa Stacja Pruszków. Poza nowymi obiektami na największych rynkach rozbudowywane są istniejące centra handlowe o ugruntowanej pozycji.

ZASOBY (TYS. M²)

Źródło: Colliers International, lipiec 2019 r.

W minionym okresie powiększyły się m.in. Morski Park Handlowy w Gdańsku, Atrium Targówek, Reduta i Promenada w Warszawie oraz Platan Zabrze. Nadal rozwija się rynek centrów wyprzedażowych, w pierwszej połowie br. oddano do użytku I fazę Silesia Outlet, w sąsiedztwie Auchan Gliwice. Warto także zwrócić uwagę na inwestycje wykorzystujące funkcje handlowe, usługowe, rozrywkowe i gastronomiczne do rewitalizacji obiektów przemysłowych – w ostatnich dniach czerwca otwarte zostało nowe centrum handlowe w aglomeracji łódzkiej – Tkalnia Pabianice.

W związku ze stałą aktywnością deweloperów wzrasta nasycenie powierzchnią centrów handlowych. Najwyższe wartości odnotowane zostały we Wrocławiu (885 m²/1000 mieszkańców) i Poznaniu (857 m²/1000 mieszkańców). Warto zwrócić uwagę na wzrost nasycenia w Warszawie (654 m²/1000 mieszkańców), spowodowany oddaniem do użytku nowego centrum handlowego Galeria Młociny.

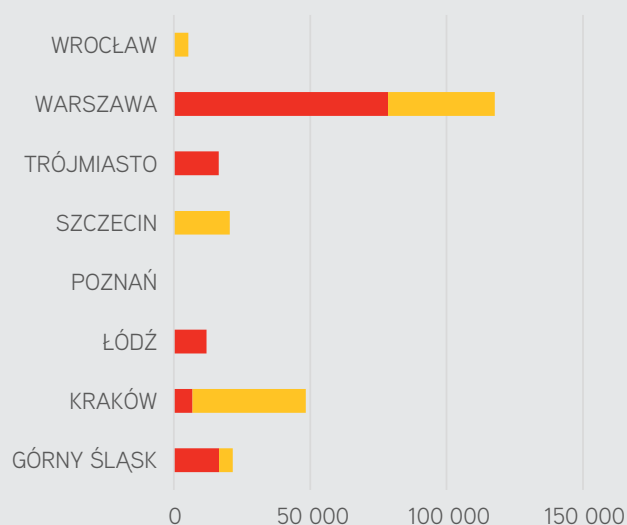
Na budowane obecnie ponad 100 tys. m² GLA składają się głównie centra zakupów codziennych. Największym centrum handlowym w budowie jest Galeria Wieliczka (otwarcie w fazach, w latach 2019-2020) a wśród rozbudów II faza CH Janki k. Warszawy (ukończenie - sierpień 2019 r.).

WYBRANE OBIEKTY ODDANE DO UŻYTKU W OKRESIE LIPIEC 2018-CZERWIEC 2019

Obiekt	Miasto	Typ	Wielkość (m ²)	Rok ukończenia	Deweloper
Galeria Młociny	Warszawa	tradycyjne centrum handlowe	78 500	2 kw. 2019	Echo Investment
Galeria Libero	Katowice	tradycyjne centrum handlowe	45 000	4 kw. 2018	Echo Investment
Nowa Stacja	Pruszków	tradycyjne centrum handlowe	27 000	4 kw. 2018	ECC
Morski Park Handlowy (rozbudowa)	Gdańsk	park handlowy	16 500	2 kw. 2019	L&W
Silesia Outlet	Gliwice	centrum wyprzedażowe	12 000	1 kw. 2019	6B47 Poland
Tkalnia	Pabianice	tradycyjne centrum handlowe	12 000	2 kw. 2019	Tkalnia Sp. z o.o.
Platan (rozbudowa)	Zabrze	tradycyjne centrum handlowe	11 000	4 kw. 2018	NEPI Rockcastle

Źródło: Colliers International, lipiec 2019 r.

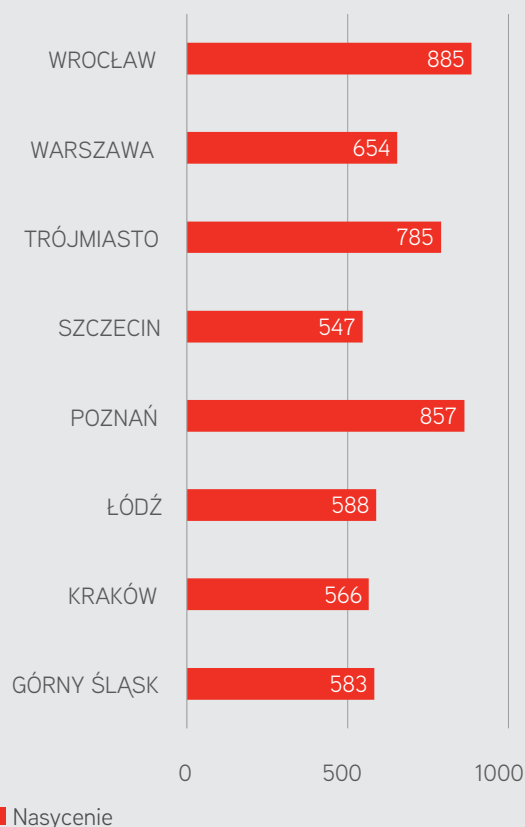
PODAŻ I POWIERZCHNIA W BUDOWIE (TYS. M²)

■ Podaż w I poł. 2019 r. ■ Powierzchnia w budowie

Źródło: Colliers International, lipiec 2019 r.

NASYCENIE POWIERZCHNIĄ CENTRÓW HANDLOWYCH (M²/1000 MIESZKAŃCÓW)

■ Nasycenie

Źródło: Colliers International, lipiec 2019 r.

POPYT I PUSTOSTANY

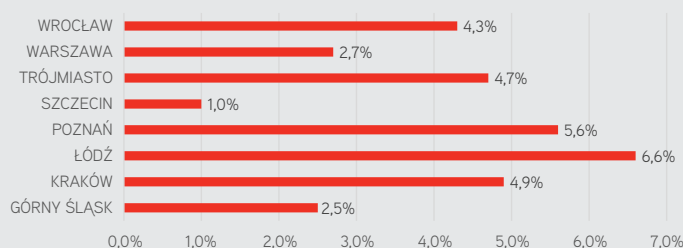
W związku z ograniczeniem aktywności deweloperskiej w największych aglomeracjach w strukturze popytu dominują re-komercjalizacje i re-negocjacje umów. Duże transakcje niosą za sobą zmiany zachodzące w sektorze spożywczym – systematycznie wynajmowane są lokale po supermarketach Piotr i Paweł. Umowy podpisali m.in. Netto w Outlet Park Szczecin i Galerii Madison w Gdańsku, Intermarche w Galerii Szperk w Gdyni oraz Stokrotka w łódzkiej Sukcesji.

W związku z boorem na rynku mieszkaniowym obserwujemy dalszy ilościowy i jakościowy rozwój podmiotów z sektora wszystko dla domu. IKEA otworzyła nowy koncept sklepu w warszawskim Blue City, Komfort testuje sklep wielkopowierzchniowy przy Mineralnej w Warszawie, rozwijają się także sieci Jysk, Home&You i Duka.

Lata 2018-2019 na rynku handlowym to czas dyskontów nie spożywczych - dynamiczną ekspansję (kilkanaście sklepów rocznie) prowadzą zarówno debiutanci jak i podmioty o ugruntowanej pozycji. W minionym czasie powierzchnie wynajęli m.in. KiK w Szczecinie w CH Turzyn, Dealz i Pepco w Poznaniu w CH Avenida oraz TEDI w Vendo Park Łódź.

PUSTOSTANY (%)

■ Wskaźnik pustostanów

Źródło: Colliers International, lipiec 2019 r.

WYBRANE UMOWY NAJMU ZAAONSOWANE W I POŁOWIE 2019 R.

Najemca	Sektor	Wielkość (m ²)	Miasto	Centrum
Grupa Komfort	Wszystko do domu	3 600	Gdańsk	Morski Park Handlowy
Murall	Centrum wspinaczkowe	2 000	Warszawa	Okęcie Park
Calypso	Fitness	1 700	Poznań	Avenida
Netto	Supermarket	1 150	Szczecin	Outlet Park Szczecin
Action	Dyskont nie spożywczy	1 100	Wrocław	Arkady Wrocławskie
Stokrotka	Supermarket	1 100	Łódź	Sukcesja
Grupa LPP	Moda	1 050	Kraków	Cracovia Outlet
COS	Moda	800	Warszawa	Elektrownia Powiśle
Enel-Med	Usługi medyczne	700	Poznań	Galeria Malta
e-obuwie	Obuwie	570	Warszawa	Galeria Młociny
Harder	Fitness	560	Poznań	Stary Browar

Źródło: Colliers International, lipiec 2019 r.

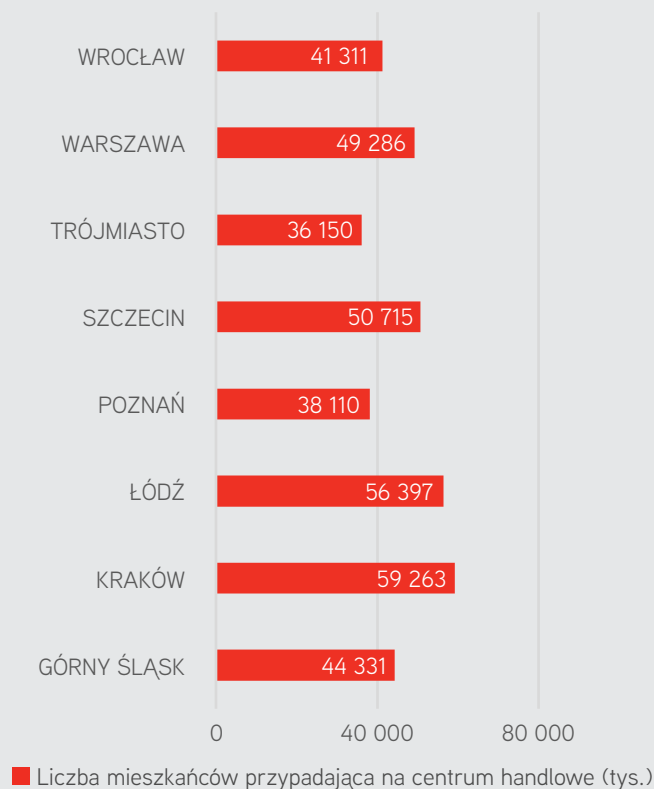
W dalszym ciągu rosną sieci klubów fitness, widać to na przykładzie Poznania, gdzie w okresie lipiec 2018 - czerwiec 2019 umowy w centrach handlowych podpisało aż pięć podmiotów. Otwierają się także kina i centra rozrywki/edukacji. Na Śląsku w rozbudowanym centrum handlowym Platan Zabrze zadebiutowała sieć kin Planet Cinema a w Galerii Libero w Katowicach Helios. W Blue City w Warszawie, poza kinem Helios, otwarto centrum rozrywki TepFactor a w Arkadach Wrocławskich Klockownię. Rozrywce i rekreacji towarzyszy rozwój sektora gastronomii, dynamicznie rozwija się AmRest, kolejne lokalizacje zajmują m. in. Papa Diego, Menya Musashi a także Pasibus oraz Wrocławska Akademia Kulinarna.

Sieci odzieżowe to wciąż bardzo ważni najemcy centrów handlowych w największych aglomeracjach. Najwięksi gracze zajęli już swoje pozycje na rynku i koncentrują się obecnie na powiększeniach i modernizacjach swoich salonów (np. Grupa LPP w CH Port Łódź). Część sieci testuje nowe wystroje sklepów i koncepty handlowe, w CH Posnania zadebiutowało Kazar Studio z ofertą butów i toreb dla millennialsów a w Starym Browarze odnowione sklepy otworzyły m.in. Nike, Wólczanka i Tatum.

Spada liczba debiutów na polskim rynku, rocznie notowane jest 10-15 nowych wejść, w tym ostatnie w Galerii Młociny w Warszawie – Sloggi (bielizna) i Gagliardi (moda męska).

Współczynnik pustostanów dla największych aglomeracji pozostaje na średnim poziomie 3,8%, przy czym najwyższe jego wartości notowane są w Łodzi (6,6%), a najniższe w Szczecinie (1,0%).

LICZBA MIESZKAŃCÓW PRZYPADAJĄCA NA CENTRUM HANDLOWE

Źródło: Colliers International, GUS, lipiec 2019 r.

ROCZNA SIŁA NABYWcza (PLN) NA M² CENTRUM HANDLOWEGO

Źródło: Colliers International, GfK, 2019 r.

CZYSZSZE I INNE WARUNKI NAJMU

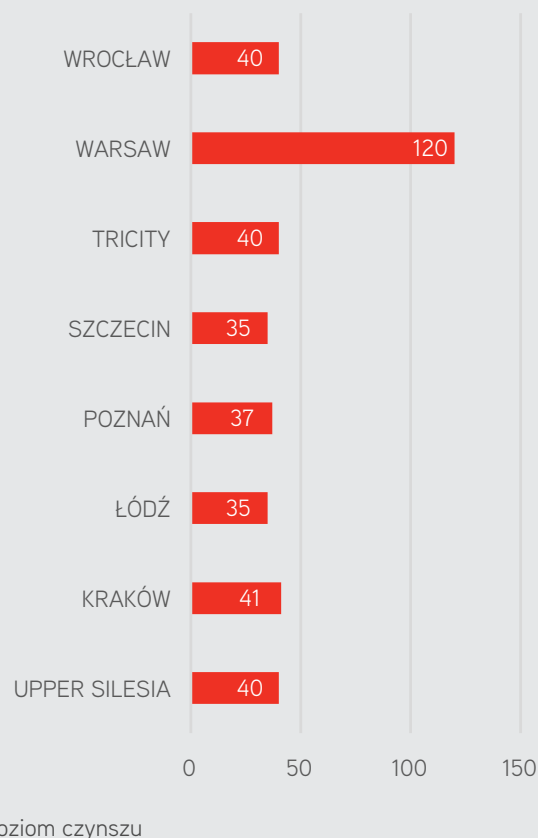

Czynsze w największych aglomeracjach pozostają stabilne, z tendencją wzrostową za najlepsze lokale w pierwszorzędnych centrach handlowych. Najwyższe, za lokal o powierzchni 100-150 m² z przeznaczeniem na modę, znajdujący się w najlepszym na rynku centrum handlowym, kształtują się powyżej 120 EUR/m²/miesiąc w Warszawie i 35-50 EUR/m²/miesiąc w pozostałych aglomeracjach.

Praktyką rynkową staje się większa elastyczność w warunkach najmu, szczególnie w przypadku obiektów drugorzędnych. Najemcom o strategicznym znaczeniu dla centrum oferowane są pakiety zachęt, w tym: partycypacja w kosztach aranżacji powierzchni, najem oparty jedynie o czynsz od obrotu, krótsze okresy najmu, czasowe obniżki i zamrażanie kosztów eksploatacyjnych.

Zmiany w warunkach najmu w najbliższym czasie przynieść mogą nowe regulacje prawne, wprowadzane w Polsce, w tym stopniowo implementowany zakaz niedzielnego handlu, podatek od przychodów z budynku czy spodziewany podatek od sprzedaży detalicznej. Przy przedłużaniu umów należy spodziewać się fali renegotjacji kosztów najmu, związanej z raportowanym spadkiem obrotów najemców i wzrastającymi kosztami eksploatacyjnymi (media, serwisy).

CZYSZSZE (EUR/M²/MIESIĄC)

Źródło: Colliers International, lipiec 2019 r.

TRENDY

Różnorodność miejsc, w których robimy zakupy jest coraz większa. Zmiany zachodzące w zwyczajach zakupowych obrazuje między innymi liczba centrów zakupów codziennych, czyli niewielkich* obiektów z podstawową ofertą handlowo-usługową – w aglomeracjach jest to aż 260 tys. m² GLA dodatkowej powierzchni. W najbliższych latach, w miejscowościach satelickich największych aglomeracji powstawać będzie kilkanaście tego typu obiektów rocznie.

„Nowe życie” zyskują także lokalizacje często zapomniane lub niedoceniane, w których powstają inwestycje o funkcjach mieszanych z rozbudowanymi handlem, usługami i gastronomią – w dużych miastach działa kilkanaście tego typu miejsc i powstają wciąż nowe. Poza warszawskimi projektami Elektrownia Powiśle, Browary Warszawskie czy ArtN w dawnej fabryce Norblina w przygotowaniu są łódzkie Off Piotrkowska, Monopolis i Fuzja.

Modernizacje i remonty znajdują się w centrum uwagi większości centrów handlowych, które ukończyły 15 lat, szczególnie dotyczy to ich stref gastronomicznych, które przeszły lub dopiero przejdą ciekawe metamorfozy, w tym Pasażu Grunwaldzkiego we Wrocławiu, Starego Browaru w Poznaniu czy Manufaktury w Łodzi.

Obserwujemy działania mające na celu re-pozycjonowania obiektów handlowych poprzez zmiany/dodawanie funkcji. W centrach handlowych wydzielane są powierzchnie co-workingowe

(np. w niektórych obiektach Auchan). Z kolei centra wyprzedażowe, powstające w wyniku przebudowy istniejących obiektów, wzbogacane są o funkcje rekreacyjne i rozrywkowe (np. Fashion Outlet Kraków).

Polska staje się krajem atrakcyjnym dla marek o profilu budżetowym, co potwierdzają zapowiadane wejścia sieci Primark (Galeria Młociny w Warszawie), Monki (Galeria Katowicka, Bonarka w Krakowie) oraz Weekday (Elektrownia Powiśle w Warszawie).

W związku z rosnącym udziałem e-commerce w obrotach detalicznych w Polsce, kolejne sieci handlowe poszerzają możliwości zakupów on-line. Możliwość zakupów przez internet udostępnił Lidl (limitowany asortyment) a Carrefour otworzył swój e-sklep dla mieszkańców kolejnych miast (Katowice i Krakowa). Ekspansję kontynuuje sieć e-obuwie, która w minionym okresie otworzyła m.in. sklepy w warszawskiej Promenadzie i CH Poznań.

Rok 2020 pogłębi zjawiska spowodowane wprowadzonym zakazem handlu w niedziele – wzmocnienie centrów dominujących i spadek odwiedzalności w obiektach drugorzędnych. Kolejnym czynnikiem mogącym mieć wpływ na rynek handlowy w Polsce jest prawdopodobne wejście w życie nowego podatku od sprzedaży detalicznej, zwanego „podatkiem od hipermarketów”.

* 2 000 – 5 000 m² GLA

ACROSS RETAIL: TWÓJ BIZNES Z PEŁNYM POTENCJAŁEM

TWOJE CELE BIZNESOWE

NASZA WIEDZA I SERWIS

ACROSS Retail

Aby osiągnąć sukces na dzisiejszym rynku, Twoja firma potrzebuje rozwiązań, które wykorzystają jej potencjał, zasoby i szanse. Platforma **ACROSS Retail** zapewnia pełny dostęp do wszystkich usług na rynku nieruchomości sprofilowany według potrzeb najemcy, właściciela, dewelopera lub inwestora w sektorze handlowym.

ACROSS Retail to suma doświadczeń naszych ekspertów, sztyt na miarę pakiet usług i dedykowany zespół doradczy rozumiejący Twój biznes – wszystko dostępne dla Ciebie w jednym miejscu. Wykorzystaj swój potencjał z naszą pomocą.

Colliers
INTERNATIONAL

KONTAKT:

Dominika Jędrak

Director

Research and Consultancy Services

+48 666 819 242

Dominika.Jedrak@colliers.com

Katarzyna Michnikowska

Associate Director

Research and Consultancy Services

+48 607 559 587

Katarzyna.Michnikowska@colliers.com